

పానుమతి సితాలక్ష్మణభరతశత్రువు పరిశారపుటేత శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణి నమః

శ్రీమద్బ్రహ్మాయణం ॥ అయోధ్యాకాండ ॥ శ్రీర్థిష్ఠం

శ్రీహింశుర్కుతీ నామ సంపత్తిరం, ఉత్తరాయణం,
గ్రీష్మాయితువు, జీవు వాసం

- 06 -

బహుళ హక్కు తచియ - మృగశిర
22.05.2023 - సౌమయారవు

శ్రీ సురు భైష్మేషు

గురుద్రుహృ గురుర్యిష్మః, గురుర్దేవో మహేశ్వరః ।
గురుస్మాక్షాత్వరంబుహృ, తప్సై శ్రీగురవే నమః ॥

శ్రీనివిసు భైష్మేషు

శ్రీవేంకటాద్రినిలయః, కమలాకాముకః పుమాన్ ।
అభంగురవిభూతిర్షస్తరంగయతు మంగళమ్ ॥

అంతర్గతము

శ్రీమదాదివరాహామైత్రే, విరాజమానస్య, శ్రీపద్మావతీజానేః, అఖిలాండకోటిబ్రహ్మండనాయకస్య,
శ్రీరామచంద్రరూపాంతరస్య, భగవతః, శ్రీవేంకటేశ్వరస్యామినస్యన్నిధా, హనుమత సితాలక్ష్మణ,
భరతశత్రువు, పరివారసమేత, శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణః, పరిపూర్ణానుగ్రహేణ, అస్మిన్ భువనే ,
సమస్తాధివ్యాధీనాం, నివారణార్థం, భారతవర్షే విద్యావిత్తవాణిజ్య కృపిషైద్యవైజ్ఞానిక, దేశరక్షణాదిరంగేషు,
విద్యమానానామ్, ఆస్తికమహాజనానాం, సర్వేషాం, సకుటుంబానాం, ఆయురారోగ్యశ్వర్య,
సద్యధీశ్యాది, సర్వపుభుషాప్రాప్త్యర్థం,ధర్మాచరణాద్వారా శ్రీరామరాజ్యస్య, పునర్వ్యవస్థాపనార్థం,
ఉద్యోగార్థినాం, సముచితోద్యోగప్రాప్త్యర్థం,దంపతీనాం, అనుకూలదాంపత్యసిధ్యర్థం,సన్మానస్య
పితృవాక్యపరిపాలనానుకూల బుద్ధిప్రచోదనార్థం, సకలకార్యసిధ్యర్థం గోసంరక్షణార్థంచ, శ్రీమద్యాల్మికి
రామాయణే, అయోధ్యాకాండే, యథాశక్తి, శ్లోకవ్యాఖ్యాన పురస్పరం,ప్రధమసర్గ శ్లోక పారాయణం,
తథా, శ్రీధన్యంతరి మంత్ర పారాయణంచ, అన్యోన్యసాహాయేన, ఆచార్యముఖేన, కరిష్యామహే.

శ్రీ వీల్మికి పూర్ణిస్తి - కూజంతం రామరామేతి మధురం మధురాక్షరమ్ ।
ఆరుహృ కవితాశాఖాం వన్నే వాల్మీకి కోకిలమ్ ॥

శ్రీ ఆంజనేయ పూర్ణిస్తి - మనోజవం మారుతతుల్యవేగం జితేష్టియం బుద్ధిమతాం వరిష్టమ్ ।
వాతాత్మజం వానరయూధముఖ్యం శ్రీరామదూతం శిరసానమామి ॥

శ్రీ లేపు పూర్ణిస్తి - వాల్మీకిగిరి సంభూతా రామసాగర గామినీ ।
పునాతి భువనం పుణ్య రామాయణ మహానదీ ॥

శ్రీ లేపు పూర్ణిస్తి - అయోధ్యాఫ్యేతు గుర్వార్థే త్యక్తారాజ్యం గిరోవసన్ ।
పాదుకే భరతాయాదాత్ సరామః శరణం మమ ॥
శ్రీలేపుచంప్రపురుష్మాణి నమః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాండే ప్రథమస్వర్నః

స తు నిత్యం ప్రశాస్తాత్మా మృదుపూర్వం ప్రభాషతే ।
ఉచ్చమానోఽపి పరుషం నోత్తరం ప్రతిపద్యతే || 1.10 ||

కథజ్ఞీదుపకారేణ కృతేవైకేన తుష్యతి ।
వ స్వరత్యపకారాణాం శతమప్యాత్మవత్తయా || 1.11 ||

శీలవృద్ధేరజ్ఞానవృద్ధేః వయోవృద్ధేశ్చ సజ్జనేః ।
కథయన్నాప్త వై నీత్యమ్ అష్టమ్యాగ్యావ్రేష్యపి || 1.12 ||

బుద్ధిమాన్ మధురాభాషీ పూర్వభాషీ ప్రియంవదః ।
వీర్యవాన్న చ వీర్యేణ మహాతా స్వేన విస్మృతః || 1.13 ||

న చానృతకథో విద్యాన్ వృద్ధానాం ప్రతిపూజకః ।
అమరక్తః ప్రజాభిశ్చ ప్రజాశ్చప్యమరంజతే || 1.14 ||

సానుక్రోషో జితక్రోధః బ్రాహ్మణప్రతిపూజకః ।
దీనానుకమ్మీ ధర్మజ్ఞః నిత్యం ప్రగ్రహావాన్ శుచిః || 1.15 ||

కులోచితమతిః క్షాత్రం ధర్మం స్వం బహుమన్యతే ।
మన్యతే పరయా కీర్త్యా మహాత్ స్వర్ణఫలం తతః || 1.16 ||

నాశేయసి రతో విద్యాన్ న విరుద్ధకథారుచిః ।
ఉత్తరోత్తరయుక్తా చ వక్తా వాచస్పతిర్యథా || 1.17 ||

అరోగస్తరుణో వాగ్నీ వపుష్మాన్ దేశకాలవిత్ ।
లోకే పురుషసారజ్ఞః సాధురేకో వినిర్మితః || 1.18 ||

స తు శ్రేష్ఠర్మణైర్యక్తః ప్రజానాం పాఢివాత్మజః ।
బహిశ్చర ఇవ ప్రాణః బభూవ గుణతః ప్రియః || 1.19 ||

సమ్యగ్నిద్యాప్రతస్నాతః యథావత్సాంగవేదవిత్ |
ఇష్టప్రే చ పితుశ్రేష్ఠః బభూవ భరతాగ్రజః || 1.20 ||

కల్యాణాభిజనస్సాధుః అదీనః సత్యవాగ్మజః |
వృద్ధైరభివినీతశ్చ ద్విజైర్రాత్మదర్శిభిః || 1.21 ||

ధర్మకామూర్ధతత్యజః స్ఫుతిమాన్ ప్రతిభావవాన్ |
లౌకికే సమయాచారే కృతకలో విశారదః || 1.22 ||

నిభృతః సంవృతాకారః గుష్టమహ్నస్యహాయవాన్ |
అమోఘుక్రోధహర్షశ్చ త్యాగసంయమకాలవిత్ || 1.23 ||

దృఢబక్తిస్నీరప్రజ్ఞః నాసద్రగ్ంహి న దుర్వచాః |
నిష్టంద్రిరప్రమత్తశ్చ స్వదోషపరదోషవిత్ || 1.24 ||

శాప్రజ్ఞశ్చ కృతజ్ఞశ్చ పురుషాన్తరకోవిదః |
యః ప్రగ్రహముగ్రహయోః యథాన్యాయం విచక్షణః || 1.25 ||

సత్యగ్రహప్రగ్రహణే స్థానవిన్నిగ్రహస్య చ |
ఆయకర్మణ్యపాయజ్ఞః సందృష్టవ్యయకర్మవిత్ || 1.26 ||

శైష్టయం శాప్రసమూహము ప్రాప్తో వ్యామిత్రకేము చ |
అర్థధర్మాన్ చ సంగ్మహ్య సుఖతన్మో న చాలసః || 1.27 ||

వైహారికాణాం శిల్పానాం విజ్ఞాతార్థవిభాగవిత్ |
ఆరోహా వినయే చైవ యుక్తో వారణవాజినామ్ || 1.28 ||

“ఫులశ్శుతిః”

ఆయుష్యమారోగ్యకరం యశస్యం సాభ్రాత్మకం బుద్ధికరం సుఖం చ |
శ్రోతవ్యమేతన్నియమేన సద్భిః ఆభ్యానమోజస్మరమృద్ధికామ్మేః ||

“శ్రీరిష్టంబుపురుష్మాణేసిముః”

అర్థ శీల్షమీతి జ్యోతిష్మే

అచ్యుతానంత గోవింద, విష్ణు నారాయణామృత ।

రోగాన్నే నాశయశేషాన్, ఆపు ధన్యవ్యారే హరే ॥ 1 ॥

ఆరోగ్యం దీర్ఘమాయుష్యం, బలం తేజో ధియం శ్రియం ।

స్వభక్తేభోయై నుగ్గపూసం, వందే ధన్యవ్యారిం హరిమ్ ॥ 2 ॥

ధన్యవ్యారేరిమం శ్లోకం, భక్త్యా నిత్యం పరమ్మి యే ।

అనారోగ్యం న తేషాం స్యాత్, సుఖం జీవన్ని తే చిరమ్ ॥ 3 ॥

ఓం, నమో భగవతే వాసుదేవాయ, ధన్యంతరయే, అమృతకలశహస్రాయ, వజ్రజలోకహస్రాయ,
సర్వమయవినాశనాయ, త్రైలోక్యనాథాయ, మహావిష్ణవే స్వాహా । ఓం, వాసుదేవాయ విద్మహే,
సుధాహస్రాయ ధీమహి । తన్నో ధన్యవ్యారిః ప్రచోదయాత్ ।

అర్థ సీవ్ర్షుట్టుపూర్ణమై

ఆరోగ్యం పద్మబంధుర్వితరతు, నితరాం సంపదం శీతరశీగ్మిః,

భూలాభం భూమిపుత్రః, సకలగుణాయుతాం వాగ్యిభూతిం చ సౌమ్యః ।

సౌభాగ్యం దేవమంత్రి, రిపుభయవమనం భార్గవః, శౌర్యమార్గిః,

దీర్ఘాయుష్మింపాకేయః, విపులతరయఃకేతుః, ఆచంద్రతారమ్ ॥

అరిష్టాని ప్రణశ్యన్తు దురితాని భయాని చ ।

శాంతిరస్తు పుభం మేం స్తు గ్రహః కుర్వన్తు మంగళమ్ ॥

అర్థశీల్షమీతి జ్యోతిష్మే : యదక్షరపద్భ్రష్టం, మాత్రాహీనం చ యద్భవేత్ ।

తత్పర్వం క్షమ్యతాం దేవ, నారాయణ నమోఽస్తుతే ॥

అర్థ భీషమీతి జ్యోతిష్మే : కాయేన వాచా మనేంద్రియైర్వా,

బుద్ధ్యత్పునా వా ప్రకృతేస్యుభావాత్ ।

కరోమి యద్యత్పకలం పరష్పై,

నారాయణాయేతి సమర్పయామి ॥

అర్థ పుంగికమ్ : శ్రియః కాన్తాయ కళ్యాణానిధయే నిధయేఽర్థినామ్ ।

శ్రీవేంకటనివాసాయ, శ్రీనివాసాయ మంగళమ్ ॥

* * *